

Versiune anonimată

Traducere

C-73/20 – 1

Cauza C-73/20

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

13 februarie 2020

Instanța de trimitere:

Bundesgerichtshof (Germania)

Data deciziei de trimitere:

23 ianuarie 2020

Recurent:

ZM, în calitate de lichidator al Oeltrans Befrachtungsgesellschaft mbH

Intimat:

E. A. Frerichs

BUNDESGERICHTSHOF [Curtea Federală de Justiție]

ORDONANȚĂ

[*omissis*]

dată la:

23 ianuarie 2020

[*omissis*]

în litigiul dintre

avocatul ZM, în calitate de lichidator în procedura de insolvență privind bunurile deținute de Oeltrans Befrachtungsgesellschaft mbH, [*omissis*] Hamburg,

reclamant și recurent,

[*omissis*]

împotriva

E. A. Frerichs, [*omissis*], Țările de Jos,

pârât și intimat,

[*omissis*] [OR 2]

în ședința din 23 ianuarie 2020, Secția a IX-a civilă a Bundesgerichtshof [*omissis*]
a dispus:

- I. Suspendă procedura.
- II. Adresează Curții de Justiție a Uniunii Europene, pentru interpretarea dreptului comunitar, potrivit articolului 267 primul paragraf litera (b) și al treilea paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), următoarea întrebare:

Articolul 13 din Regulamentul (CE) nr. 1346/2000 al Consiliului din 29 mai 2000 privind procedurile de insolvență (JO 2000, L 160, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 1, p. 143) și articolul 12 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul (CE) nr. 593/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale („Roma I”; JO 2008, L 177, p. 6) trebuie interpretate în sensul că legea aplicabilă unui contract în temeiul acestui din urmă regulament reglementează și plata efectuată de un terț în executarea obligației contractuale de plată a unei părți contractante? [OR 3]

Motivare:

I.

- 1 Începând din 25 martie 2016, reclamantul este lichidator în cadrul procedurii de insolvență deschise la 29 aprilie 2011 de Amtsgericht Hamburg [Tribunalul Districtual din Hamburg] privind bunurile Oeltrans Befrachtungsgesellschaft mbH (denumită în continuare „debitoarea”), cu sediul în Germania. Debitoarea făcea parte din grupul Oeltrans în care era inclusă și Tankfracht GmbH, cu sediul, de asemenea, în Germania. Între Tankfracht GmbH și pârâtul stabilit în Țările de Jos exista un contract privind o navă de navigație interioară, în temeiul căruia Tankfracht GmbH datora pârâtului o remunerație în cuantum de 8 259,30 euro. Potrivit pârâtului, acesta trebuia să efectueze pentru Tankfracht GmbH un transport cu nava dintr-un port de încărcare neerlandez către un port de descărcare situat în Germania. Potrivit reclamantului, era vorba despre un contract pentru

2

curse charter privind nava de navigație interioară. La 9 noiembrie 2010, debitoarea a plătit pârâtului „pe seama Tankfracht” suma datorată de Tankfracht GmbH.

- 2 Prin actul de procedură depus la instanță la 21 decembrie 2014, lichidatorul inițial, decedat ulterior, a introdus o acțiune în restituirea sumei de 8 259,30 euro majorată cu dobânzi, din perspectiva juridică a acțiunii revocatorii. [considerații procedurale] [omissis] **[OR 4]** [omissis] Prin omisiunea instanței, notificarea cererii introductive pârâtului în Țările de Jos nu a avut loc decât în luna decembrie 2016.
- 3 Landgericht [Tribunalul Regional] l-a condamnat pe pârât conform cererii, în temeiul dreptului german. Berufungsgericht [Curtea de Apel] a modificat – de asemenea, în temeiul dreptului german – decizia pronunțată de Landgericht și a respins excepția prescripției invocată de pârât. Prin intermediul recursului său, autorizat de Berufungsgericht, reclamantul urmărește să obțină restabilirea hotărârii pronunțate de Landgericht.

II.

- 4 Admiterea recursului depinde de interpretarea articolului 13 din Regulamentul (CE) nr. 1346/2000 al Consiliului din 29 mai 2000 privind procedurile de insolvență (denumit în continuare „versiunea anterioară a Regulamentului privind procedurile de insolvență”) și a articolului 12 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul (CE) nr. 593/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (denumit în continuare „Regulamentul Roma I”). Problema care se ridică este dacă legea aplicabilă unui contract în temeiul acestui din urmă regulament în cadrul articolului 13 din versiunea anterioară a Regulamentului privind procedurile de insolvență reglementează și plata efectuată de un terț în executarea obligației contractuale a unei părți contractante. Pentru aceste motive, înainte de pronunțarea unei decizii în recursul formulat de reclamant, este necesar să se suspende judecata și, în temeiul articolului 267 primul paragraf litera (b) și al articolului 267 al treilea paragraf TFUE, să se solicite Curții de Justiție a Uniunii Europene pronunțarea unei decizii preliminare. **[OR 5]**
- 5 1. În principiu, în temeiul articolului 4 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1346/2000 al Consiliului din 29 mai 2000 privind procedurile de insolvență aplicabil în speță, legea aplicabilă procedurii de insolvență și efectelor acesteia este legea statului de deschidere a procedurii (*lex fori concursus*). În temeiul articolului 4 alineatul (2) litera (m) din versiunea anterioară a Regulamentului privind procedurile de insolvență, legea statului de deschidere a procedurii determină în special normele referitoare la nulitatea, anularea sau inopozabilitatea actelor prejudiciabile adunării creditorilor. Potrivit acestei dispoziții, întrucât procedura de insolvență privind bunurile debitoarei a fost deschisă în Germania, caracterul anulabil trebuie apreciat, în principiu, în temeiul dreptului german.

- 6 2. În temeiul dreptului german privind insolvența, plata debitoarei către pârât poate fi anulată în conformitate cu articolul 143 alineatul (1) și cu articolul 134 alineatul (1) din InsO. Plata pentru datoria Tankfracht GmbH a fost o prestație gratuită a debitoarei, întrucât Tankfracht GmbH era insolubilă, iar creanța pârâtului față de aceasta era, prin urmare, lipsită de valoare economică. În consecință, pârâtul nu a pierdut nimic din punct de vedere economic ca urmare a plății creanței sale, fapt care ar putea fi considerat drept contraprestație pentru contribuție ([*omissis*]). În opinia Bundesgerichtshof, contrar a ceea ce consideră Berufungsgericht, cererea nu este nici prescrisă. [observații privind prescripția] [*omissis*] **[OR 6]**
- 7 3. În aceste condiții, acțiunea ar trebui admisă. Totuși, pârâtul invocă articolul 13 din versiunea anterioară a Regulamentului privind procedurile de insolvență. În temeiul acestei norme – care a fost reluată, fără modificări materiale, la articolul 16 din Regulamentul (UE) 2015/848 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2015 (denumit în continuare „noua versiune a Regulamentului privind procedurile de insolvență”) –, articolul 4 alineatul (2) a doua teză litera (m) din versiunea anterioară a Regulamentului privind procedurile de insolvență nu se aplică dacă persoana care a dobândit foloase în urma unui act prejudiciabil pentru adunarea creditorilor face dovada că actul face obiectul legii altui stat membru decât celei a statului de deschidere a procedurii și, în acest caz, legea respectivă nu permite sub nicio formă contestarea actului. Pârâtul apreciază că plata contestată ar trebui să fie apreciată în temeiul dreptului neerlandez și a prezentat probe că plata nu ar putea fi contestată sub nicio formă în temeiul acestui drept.
- 8 a) În opinia Bundesgerichtshof, aspectul dacă prima condiție prevăzută la articolul 13 din versiunea anterioară a Regulamentului privind procedurile de insolvență este îndeplinită depinde de răspunsul la întrebarea preliminară. În sensul acestei norme, plata debitoarei către pârât constituie actul în urma căruia pârâtul a dobândit foloase în detrimentul masei credale a debitoarei. Legea aplicabilă acestui act (*lex causae*, legea aplicabilă cauzei) este reglementată de dreptul internațional privat german. Aceasta este situația indiferent dacă legea aplicabilă cauzei este determinată în temeiul normelor privind conflictul de legi ale statului de deschidere a procedurii de insolvență (*lex fori concursus*) sau în temeiul legislației privind conflictul de legi a statului instanței sesizate (*lex fori*) ([*omissis*]). În ambele cazuri, legea aplicabilă plății în speță este determinată de legislația germană privind conflictul de legi. **[OR 7]**
- 9 Legea aplicabilă obligațiilor contractuale în situațiile în care există un conflict de legi este determinată cu prioritate de Regulamentul (CE) nr. 593/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale ca drept comunitar european direct aplicabil și în Germania. Potrivit dispozițiilor regulamentului, contractul dintre Tankfracht GmbH și pârât este supus dreptului neerlandez. Aceasta rezultă – dacă, potrivit afirmațiilor pârâtului, este vorba despre un contract de transport – din articolul 5 alineatul (1) din Regulamentul Roma I, întrucât pârâtul își are reședința obișnuită în Țările de Jos, iar locul de încărcare se află, de asemenea, în țara respectivă. Dacă este vorba

despre un contract de închiriere, astfel cum este posibil să sugereze reclamantul prin denumirea de contract pentru curse charter (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 6 octombrie 2009, C-133/08, EuZW 2009, 822), din articolul 4 alineatul (2) din Regulamentul Roma I rezultă că este aplicabil dreptul neerlandez.

- 10 Astfel, se pune problema dacă și plata debitoarei aflate în insolvență în sensul articolului 13 din versiunea anterioară a Regulamentului privind procedurile de insolvență este supusă dreptului neerlandez. În ceea ce privește relația dintre părțile contractante, în doctrina referitoare la articolul 13 din versiunea anterioară a Regulamentului privind procedurile de insolvență și la articolul 16 din noua versiune a Regulamentului privind procedurile de insolvență este controversat aspectul dacă legea aplicabilă executării unei obligații contractuale trebuie să fie legată de contract sau, separat, de actul de executare; potrivit opiniei majoritare de până acum, în general, este aplicabil dreptul contractului ([*omissis*]). Nici normele care reglementează conflictul de legi prevăzute de Regulamentul Roma I nu sunt clare în această privință. Potrivit articolului 12 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul Roma I, legea aplicabilă contractului reglementează, de asemenea, executarea obligațiilor născute din contract. Cu toate acestea, se susține că [OR 8], în pofida celor prevăzute la articolul 12 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul Roma I, pentru validitatea unui act de dispoziție care servește executării nu este relevant dreptul aplicabil contractului, ci dreptul aplicabil dispoziției ([*omissis*]). În schimb, noțiunea de executare prevăzută la 12 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul Roma I ar privi ansamblul condițiilor în care trebuie efectuată prestația caracteristică obligației respective ([*omissis*]).
- 11 În cazul în care creanța creditorului nu este executată de cealaltă parte contractantă, ci de către un terț, precum în speță, se ridică *a fortiori* problema privind aplicabilitatea dreptului contractului. Între terțul prestator și beneficiarul plății nu există o legătură contractuală. Pe de altă parte, plata servește la executarea creanței contractuale a creditorului. Contractul acestuia cu debitorul său constituie temeiul juridic pentru care își poate păstra plata primită. În temeiul dreptului german, creditorul nu poate refuza prestația terțului dacă partenerul său contractual nu se opune [articolul 267 alineatul (2) din BGB]. Dacă tocmai terțul trebuie să execute datoria debitorului creanței, prestația acestuia nu va putea fi echivalată nici cu o liberalitate independentă de creanța stinsă ([*omissis*]). În favoarea aplicabilității dreptului contractului într-un astfel de caz ar putea pleda și faptul că, potrivit articolului 10 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 864/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale („Roma II”), în ceea ce privește obligațiile necontractuale care decurg din îmbogățirea fără justă cauză care se referă la un raport juridic existent între părți, strâns legat [OR 9] de îmbogățirea fără justă cauză, acesta este reglementat de legea care reglementează raportul vizat. Se susține că acest aspect este valabil și în privința prestațiilor privind datoria altuia ([*omissis*]).
- 12 b) În cazul unui răspuns afirmativ la întrebarea preliminară și dacă pentru plata debitoarei este aplicabil dreptul neerlandez, în conformitate cu articolul 13

din versiunea anterioară a Regulamentului privind procedurile de insolvență, soluționarea litigiului depinde de aspectul dacă pârâtul poate dovedi că plata nu poate fi atacată sub nicio formă în temeiul acestui drept. Această situație a fost afirmată de pârât și acesta a prezentat probe în acest sens.

[*omissis*]

DOCUMENT DE LUCRU